

MLADINA

MLADINA

MONIKA
WEISS

Ministrica in sedem odstotkov

Monika Weiss

29. 9. 2023 |
MLADINA 39
| POLITIKA

Nekdanje podjetje ministrice za javno upravo Sanje Ajanović Hovnik je na največjem razpisu njenega ministrstva kot svetovalni servis prijaviteljem obračunalo sedem odstotkov provizije

Ministrica za javno upravo Sanja Ajanović Hovnik bo imela velike težave s pojasnjevanjem svoje vloge
© Borut Krajnc

»Transparentnost in integriteta v javnem sektorju« – to sta področji, za kateri je na ravni vlade pristojno ministrstvo za javno upravo, ki ga vodi Sanja Ajanović Hovnik. Transparentnost in integriteta sta besedi, ki želita sporočiti, da ima vlada ničelno toleranco do korupcije in zavrženih praks zlorab javnega denarja.

3/9

Ministrica za javno upravo Sanja Ajanović Hovnik je julija spremenila razpis za opolnomočenje nevladnih organizacij, s spremembo pa je denar dobil zavod njene prijateljice in poslovne partnerice Kaje Primorac.

Da je ravno CER največji dobitnik denarja med nevladnimi organizacijami, ki si prizadevajo za aktivno državljanstvo, vznemirja tudi zato, ker sestava sveta CER več kot očitno ni skladna z zakonskimi kriteriji za nevladne organizacije, česar razpisna komisija na čelu z »ministričnim izbrancem« Lukom Vidmarjem očitno ni preverjala. Velika zmagovalka razpisa je tudi založba Beletrina, ki je dobila skoraj 410 tisočakov. Le ena podrobnost: po informacijah, ki jih na Beletrini niso zanikali, naj bi Beletrina v razpisih svoje storitve vrednotila zelo drago, zasnovo štiriurne konference na primer osem tisoč evrov.

Sam razpis je bil torej nenavaden že doslej. Prejemnikov najvišjih zneskov namreč nikakor, tudi z veliko truda, ni mogoče uvrstiti med organizacije, ki se ukvarjajo z aktivnim državljanstvom in krepitevijo demokracije. V zadnjem tednu pa nam je na Mladini uspelo priti do novih, še bolj nenavadnih informacij o 6,8-milijonskem razpisu, zaradi katerih sta vprašljivi integriteta in poštenost ministrice Ajanović Hovnik. Domnevnih naključij je preprosto preveč, da nanje ne bi postali pozorni. Kaj se je dogajalo?

»Pozabljeno« podjetje

Prva informacija o nenavadnem ravnanju ministrice se je pojavila 1. junija letos. Novinarski portal Oštro je namreč objavil članek z naslovom »Vse v družini«, novinarka Žana Erznožnik pa je v njem razkrila, da ministrica Sanja Ajanović Hovnik ministrstvu in s tem protikorupcijski komisiji ni priglasila svojega lastništva v svetovalnem podjetju Smart center. To je obveznost vseh funkcionarjev ob imenovanju. Za podjetja funkcionarjev ali njihovih družinskih članov namreč veljajo omejitve poslovanja z javnim sektorjem. Sodelovanje teh podjetij na javnih razpisih sicer ni prepovedano, povezani funkcionar pa se mora dosledno izločiti iz vseh faz odločanja o sklenitvi in izvedbi postopka ali posla. »Če tega ne stori, so posledice enake kot pri absolutni prepovedi poslovanja – takšne pogodbe oziroma dodelitve sredstev so nične,« so nam pojasnili na protikorupcijski komisiji.

In kako je ministrica povezana s Smart centrom, ki ga sama sicer ne omenja v biografiji na spletni strani ministrstva? Kot razkriva baza Ajpes, je 15. junija lani odstopila kot njegova direktorica, 50-odstotni delež podjetja pa je formalno prenesla na svojo mamo Dragano Marjanović. Točneje: delež je svoji mami, »upokojeni medicinski sestre, ki po dostopnih podatkih nima izkušenj s poslovnim svetovanjem«, podarila, so zapisali na Oštro, pri tem pa opozorili, da gre glede na pomanjkanje izkušenj zelo verjetno za slamnato lastništvo. Kaj pomeni ta izraz? Da nekdo dejansko zgolj posodi svoje ime in s tem omogoči podjetju, da ne glede na konflikt interesov posluje na primer z državo. Portal je razkril tudi nenavadno ravnanje ministrice: vprašanja o Smart centru je sprva ignorirala, nato trdila, da o svojem premoženju poroča skladno s predpisi, tik pred objavo pa so z ministrstva sporočili: »Ministrica ob nastopu funkcije res ni prijavila poslovnih subjektov, za katere velja omejitev poslovanja, saj tedaj ob vseh obveznostih na to ni bila pozorna, niti je ni nihče opozoril na to.« Še več: ministrica je poleg Smart centra »pozabila« prijaviti tudi soprogov s. p. in tudi Zavod za trajnostno mobilnost Maribor, katerega formalna soustanoviteljica je tudi mama. Ti subjekti so bili šele letos julija dodani na uradni javni seznam poslovnih subjektov, za katere veljajo omejitve poslovanja. Zaradi opisanega nepravčasnega poročanja zoper ministrico vodijo prekrškovni postopek, so nam potrdili na protikorupcijski komisiji.

Ministrica je po končanju razpisa sprejela sklep o spremembi razpisnih pravil, po njih pa je bil med prejemniki denarja prvi ravno zavod ministričine prijateljice in solastnice Smart centra Kaje Primorac. Dobil je 300.000 evrov.

Razkritje portala Oštro ni ostalo brez odmeva. Na te informacije so namreč postali pozorni v nevladnih organizacijah, zlasti tistih, ki so sodelovale na junija že zaprtem 6,8-milijonskem razpisu ministrstva za javno upravo. Zakaj? Ker so vedeli, da je podjetje Smart Center močno vpeto v ta razpis. Ob ministrici oziroma zdaj ministričini mami je namreč edina solastnica Smart centra Kaja Primorac, ki je od 15. junija lani namesto ministrice tudi direktorica Smart centra. In Kaja Primorac je oseba, ki se je nenavadno močno angažirala pri tem razpisu. Nevladnim organizacijam je namreč ponudila, da jim pripravi prijavo na razpis, se z njimi soprijavi, na razpis pa se je prijavila tudi sama s še eno organizacijo, to je z zavodom IPES – Inštitutom za proučevanje enakosti spolov Maribor. Dolgoletna prijateljica in sodelavka ministrice je namreč tudi direktorica in soustanoviteljica tega zavoda, ki je tudi na istem naslovu kot Smart center. A to še ni vse:

Kaja Primorac je, kot nam je uspelo ugotoviti, ob prijavi zavoda IPES sodelovala še pri kar štirih drugih prijavah na omenjeni razpis ministrstva.

Naj opišemo, kaj pomeni to sodelovanje. Ko se zlasti podjetja, redkeje pa nevladne organizacije, prijavljajo na razpise, dokumentacijo pripravijo sama ali pa si pomagajo z zunanjo pomočjo. Zgodi pa se tudi, da se nanje sami obrnejo »razpisni« svetovalci in jim predlagajo, da za določen odstotek celotnega zneska pripravijo celotno dokumentacijo. Pri tej temi je v nevladnem sektorju slišati tudi glasne kritike, saj da morajo razpisne vsebine, ki se nato izvajajo v praksi, izhajati iz potreb na terenu, ne pa iz predlogov profesionalnih piscev razpisov.

Na tej točki se moramo vrniti k rezultatom omenjenega razpisa. Objavljeni so bili avgusta: od 76 prijav jih je na razpisu dobilo denar 48, kar pomeni, da je bila neuspešna vsaka tretja prijava, točneje 36 odstotkov vseh. A prav neverjetno je, da so bile uspešne prav vse prijave, pri katerih je sodelovala dolgoletna ministričina poslovna partnerica Primorac oziroma podjetje Smart center. Pet prijav, ki jih je uspela Kaja Primorac v različnih vlogah »uskladiti« v vsega dobrem mesecu in pol, kolikor je bil odprt razpis, je namreč dobilo skupaj odobrenih 812.700 evrov. Od tega je največ, 300.000 evrov, Kaja Primorac dobila s prijavo s svojim zavodom IPES – Inštitutom za proučevanje enakosti spolov Maribor. Naslov programa, ki je dobil kar 300.000 evrov, je »Čas za enakost je zdaj – zagotavljanje enakih možnosti za spodbujanje razvoja demokracije in demokratičnega delovanja oblasti«.

Četrtek pogovor

Prejšnji četrtek popoldne smo poklicali Kajo Primorac. Takrat smo vedeli le, da je na nevladniškem razpisu sodelovala s štirimi zunanjimi prijavitelji, med njimi s platformo Sloga. Imeli smo tudi informacijo, da naj bi prijave spomladi pisala kot predstavnica družbe Smart center, zdaj pa naj bi želela, da ji opravljeno delo plačajo na njen s. p., torej kot samostojni podjetnici. »Mislim, da ja, da sem govorila z Maxom (Zimanijem, direktorjem Sloge, op. a.),« je na nenavaden in izmikajoč se način potrdila pisanje prijave za platformo Sloga. Ob vztrajanju, da to ni edina organizacija, ki ji je svetovala, je razkrila še sodelovanje z Zavodom za raziskave, izobraževanje in trajnostni razvoj Celje (ZRI Celje) in Mirovnim inštitutom. Pozabila pa je navesti še Aremo, visoko šolo za logistiko in management Rogaška Slatina. Zanj smo izvedeli naslednji dan, ko smo se pogovarjali z ministrico Sanjo Ajanović Hovnik.

Vrnimo se k pogovoru s Kajo Primorac. Na opazko, da je v manj kot dveh mesecih, kolikor je bil razpis odprt, pripravila nadpovprečno število uspešnih prijav in sklenila veliko število partnerstev ter da je bila celo z vsemi uspešna, je dejala, da je priprava razpisne dokumentacije obrt in da se s tem ukvarja profesionalno. V nadaljevanju nam je tudi potrdila informacijo, da za pripravo vloge računa sedem odstotkov zaprosenega zneska: »To je tarifa Smart centra, ampak, ja, tako je.« Želeli smo vedeti, ali je sodelovala kot svetovalka družbe Smart center ali kot samostojna podjetnica. »V bistvu sem pomagala organizacijam v funkciji svojega s. p.-ja oziroma sebe.« A to ne bo držalo. Kaja Primorac je namreč s. p. odprla šele letos poleti, krepko po zaprtju nevladniškega razpisa 15. maja; v sodni register je bil s. p. namreč vpisan 1. avgusta. A ne samo to: odprtje osebne družbe časovno sovпада z javnim razkritjem povezanosti ministrice Ajanović Hovnik z družbo Smart center. Nobenega dvoma ni, da se je z odprtjem s. p.-ja poskušala zakriti povezanost med ministrico in svetovanjem Smart Centra in z njim povezanih različnih družb in organizacij na javnem razpisu ministrstva.

Sanja Ajanović Hovnik je bila v Golobovi vladi nekaj časa tudi ministrica za notranje zadeve
© Borut Krajnc

Kaja Primorac je sicer v četrtek zanikala, da bi z ministrico Sanjo Ajanović Hovnik kakorkoli komunicirali o razpisu. »Nikakor ne. Z zavodom IPES ministrica nima nič, tudi s Smart centrom zdaj ne več.« Potrdila pa je, da sta z ministrico prijateljici in da sta se pred leti spoznali v službi vlade za razvoj evropske kohezijske

politike (SVRK), kjer sta obe delali. Sanja Ajanović Hovnik je bila namreč do prihoda Janševe vlade namestnica direktorja SVRK. Avgusta 2020 sta nato skupaj odprli Smart center, ki je imel lani okrog 44.000 evrov prihodkov.

Petkov pogovor

Po četrtkovem pogovoru s Kajo Primorac so nas v petek zjutraj poklicali z ministrstva za javno upravo in nam ponudili pogovor z ministrico Sanjo Ajanović Hovnik. Ob tem moramo pojasniti, da smo od ministrstva že pred tem zahtevali podatke, tudi ocenjevalne zapisnike razpisne komisije, vendar so se izgovarjali, da je razpis še v teku, da pogodbe z izbranimi nevladnimi organizacijami še niso podpisane.

Ministrica nas je v petek sprejela brez svetovalcev za odnose z novinarji, pogovor smo snemali. Potrdila je, da jo je dan prej poklicala Kaja Primorac. Uvodoma smo ponovili vprašanje, kako je mogoče, da protikorupcijski komisiji ni prijavila Smart centra. Odgovorila je – če strnemo –, da za to dolžnost ni vedela, a da so na ministrstvu zdaj vzpostavili sistem in da bodo strokovne službe odslej vedele, kaj morajo ministrice in ministri priglasiti. O tem, da teh obveznosti ministrica ni poznala, sicer izražamo globok dvom. V Sloveniji to vedo sleherniki, ne nazadnje je bilo prav s tem v zadnjih 15 letih povezanih več političnih afer.

Ministrica Sanja Ajanović Hovnik je skupaj z možem ob ustanovitvi Gibanja Svoboda stranki darovala 15.000 evrov.

Ministrica je v uvodu poudarila, da je ta razpis zanjo izjemno pomemben, ker omogoča normalno delovanje nevladnega sektorja. Povedala je, da je bil razpis ena od njenih prioritet in da je o njem govorila že v svojem predstavitvenem govoru v državnem zboru 30. maja lani. Takrat je med prednostnimi nalogami svojega ministrovanja nesporno poudarjala sodelovanje z nevladnimi organizacijami, na primer pri »krepitvi odpornosti družbe na populizem in polarizacijo«, opozorila pa je tudi na »nujnost zagotavljanja popolne transparentnosti javnih razpisov za dodeljevanje sredstev nevladnim organizacijam«.

Kako pojasnjuje vpletenost svoje prijateljice in bivše poslovne partnerice v razpis, je bilo seveda naše naslednje vprašanje. Sanja Ajanović Hovnik nam je odgovorila, da sama osebno pozna polovico nevladnih organizacij, ki so bile upravičenke na razpisu ali pa za katere je upala, da se bodo prijavile na razpis, in da bi jo čudilo, če se IPES, torej zavod Kaje Primorac, ne bi prijavil. Dodala pa je, da je sama verjela, da je ravnala »samozaščitno oziroma zaščitno«, ko se je »izločila iz postopkov, zlasti iz podpisovanja sklepov«. Pri tem smo jo opozorili, da je pri razpisu po naših informacijah imela izjemno aktivno vlogo, ne nazadnje je imenovala člane razpisne komisije in konec julija, po zaprtju razpisa, sprejela spremembo razpisnih pravil, ki je imela zelo pomembne posledice.

Naj pojasnimo omenjeno. Ministrica avgusta namreč res ni podpisala sklepov, poslanih prijaviteljem, ki so na razpisu uspeli. Podpisnik je bil Urban Kodrič, ki pa je zdaj že njen bivši državni sekretar, saj je avgusta odšel z ministrstva. Kodrič, zdaj zaposlen na ministrstvu za visoko šolstvo, nam ni odgovoril na vprašanje, ali je ministrstvo res zapustil zaradi tega razpisa in zato, ker je bil prisiljen podpisovati sklepe o izbiri, kot smo neuradno izvedeli. Na naše vprašanje, zakaj z ministrstva kadri tudi sicer odhajajo in ali se je sektor za nevladne organizacije res v zadnjem letu kadrovsko sesedel, je ministrica pritrdila, da je odhodov res precej, da so s sektorja odšli vsaj štirje od desetih zaposlenih, in odgovornost pripisala zdaj že bivši dolgoletni vodilni sektorja. A po njej je v vodstvu sektorja le nekaj tednov zdržala tudi njena naslednica, za njo pa je vodenje sektorja prevzel Luka Vidmar, izbranec ministrice. Vidmar je – spet gre lahko zgolj za naključje – tudi predsednik razpisne komisije prav za ta razpis, o katerem pišemo.

Skupno pet prijav, ki jih je Kaja Primorac v različnih vlogah uspelo »uskladiti« v vsega dobrem mesecu in pol, je dobilo na razpisu skupaj odobrenih 812.700 evrov. Ministrici ni uspelo dokazati, da ni pri vsem tem aktivno sodelovala.

Pa ministrica res ni nič vplivala na razpis? Tudi ta navedba ne drži. Ministrica je namreč po zaprtju razpisa, 27. julija, objavila spremembo razpisnih pravil. To menda ni nenavadno, so pa nenavadna naključja, ki jih je nemogoče spregledati. Sprva je razpis predvidel, da se bo neporabljen denar po osmih sklopih zgolj prenesel na naslednji razpisni rok za iste sklope, s spremembo pa je ministrica odločila, da gre ves neporabljen denar takoj za večletne programe »za razvoj demokracije, krepitev dobrega upravljanja, transparentnosti oblasti ter spodbujanje aktivnega državljanstva«. In kdo je bil prijavitelj, ki je s spremembo prvi postal prejemnik

300.000 evrov, torej ene petine od dodatnih 1,5 milijona evrov? Inštitut IPES, Inštitut za proučevanje enakosti spolov Maribor, ki ga vodi Kaja Primorac. Brez omenjene odločitve ministrice organizacija Kaje Primorac denarja ne bi dobila. Prijava IPES je bila namreč ocenjena kot šesta, predvidenih 1,5 milijona evrov pa je šlo peterici bolje ocenjenih: Beletrina, Danes je nov dan, CER Partnerstvo, PIC – Pravni center za varstvo človekovih pravic in okolja ter Študentska svetovalnica ŠOU v Ljubljani. Ministrica nam je na vprašanje, mar ni v tem primeru naključij preveč, odgovorila, da IPES ni bil edini, ki je s spremembo dobil denar. To sicer drži, denar je s spremembo dodatno dobilo sedem organizacij, med njimi Zveza prijateljev mladine in Delavska svetovalnica. Ministrica nam je ob tem pokazala še dve elektronski pošti; imela ju je že natisnjeni ob našem prihodu, dokazovali pa naj bi, sklepamo, ministričino nevednost o aktivnostih Kaje Primorac. V prvi elektronski pošti, ki jo je ministrici poslala Kaja Primorac dan pred našim srečanjem, ta sporoča, da je Smart center na javni razpis ministrstva oddal dve prijavi: za platformo Sloga in za Arema Rogaška Slatina. Kaja Primorac je ministrici zapisala, da jo o tem obvešča zaradi našega klica, ob čemer pa je v njem tudi razkrila, da sta se o vsem tem že pogovarjali po telefonu. Iz natisnjenega je sledilo, da je Sanja Ajanović Hovnik e-pošto Kaje Primorac posredovala Luki Vidmarju in njegovi nadrejeni Mateji Mahkovec, ki je bila, tako kot Kaja Primorac, s Sanjo Ajanović Hovnik pred leti na SVRK. Ministrica je Vidmarju in Mateji Mahkovec naložila, da pri protikorupcijski komisiji preverita »pravilno ukrepanje« v nastali situaciji, pri pravni službi ministrstva pa, kaj to pomeni za že dodeljene ocene prijav. Sloga in Arema sta na razpisu dobili 111.855 oziroma 111.994 evrov.

Seveda smo ministrico tudi naravnost vprašali, ali ne vidi preveč naključij, da bi bil njen zagovor lahko verodostojen. Pojasnila je, da v zadnjem letu s Kajo Primorac praktično nista imeli stikov, da pa sta si res voščili novo leto, poleg tega Kaja Primorac živi v Mariboru. A to je neprepričljivo. V uredništvu smo namreč zbrali še več podatkov, ki nakazujejo na tesno povezanost. Kot smo že zapisali, je ministričina mama s Kajo Primorac solastnica družbe Smart centra. Še več: ministričina mama Dragana Marjanović, upokojena medicinska sestra, je s sestro Kaje Primorac, Zalo Primorac, soustanoviteljica še enega mariborskega inštituta: Inštituta za trajnostno mobilnost – ITM Maribor. Ta zavod je bil v sodni register vpisan januarja letos, po statutu je njegov namen »prispevati k celostnemu načrtovanju kakovostnih rešitev trajnostne mobilnosti v Sloveniji in EU«. ITM Maribor ima seveda prostore na istem naslovu v Mariboru kot podjetje Smart center in zavod IPES, ministričina mama pa ima prebivališče v Ljubljani. Ob nedavnem poročanju RTV Slovenija o ministričini poti v New Yorku se je ministrici na družbenih omrežjih v bran postavil partner Kaje Primorac, Faris Končan, sicer raziskovalec na FDV. Vse te navezave ministričine družine z družino Primorac kažejo, da gre za močnejšo navezo, kot jo želi ministrica priznati.

Razkritje navezav ministrice s Kajo Primorac in prikrivanj močno odmeva tudi med prijavitelji na razpis, nekatere organizacije iz partnerstev, kjer je ta sodelovala, izstopajo, grozi jim izguba razpisnega denarja. Iz prijave s Sloga je na primer izstopil škofjeloški zavod Tri, kjer so nam na vprašanje, ali so razlog za izstop res vsa razkritja, odgovorili le, da tega ne želijo komentirati.

Skupno pet prijav, ki jih je Kaja Primorac v različnih vlogah uspelo »uskladiti« v vsega dobrem mesecu in pol, je dobilo na razpisu skupaj odobrenih 812.700 evrov. Od tega je največji del, 300.000 evrov, dobil neposredno zavod IPES Kaje Primorac, hkrati bo IPES kot sopartner dobil del denarja od organizacij ZRI Celje in Mirovni inštitut, ki sta na razpisu dobili 288.000 evrov. Kaja Primorac pa bo dodatno dobila še plačilo sedemodstotnih provizij za pripravo prijav – zgolj od Sloge in Areme dobrih 15.000 evrov. Ministrici ni uspelo dokazati, da ni pri vsem tem aktivno sodelovala.

POVEZANI ČLANKI:

- [Največji prejemnik](#)

Delite članek

[Pisma bralcev](#) pošljite na naslov pisma@mladina.si. Minimalni pogoj za objavo je podpis z imenom in priimkom ter naslov. Slednji ne bo javno objavljen.

Spletno mesto uporablja piškotke z namenom zagotavljanja spletne storitve, oglasnih sistemov in funkcionalnosti, ki jih brez piškotkov ne bi mogli nuditi. Z obiskom in uporabo spletnega mesta soglašate s piškotki.

Strinjam se

[Več o piškotkih in nastavitve piškotkov](#)